

Regional förvaltningsplan för vildsvin

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

Regional förvaltningsplan för vildsvin
Viltförvaltningsdelegationen i Hallands län

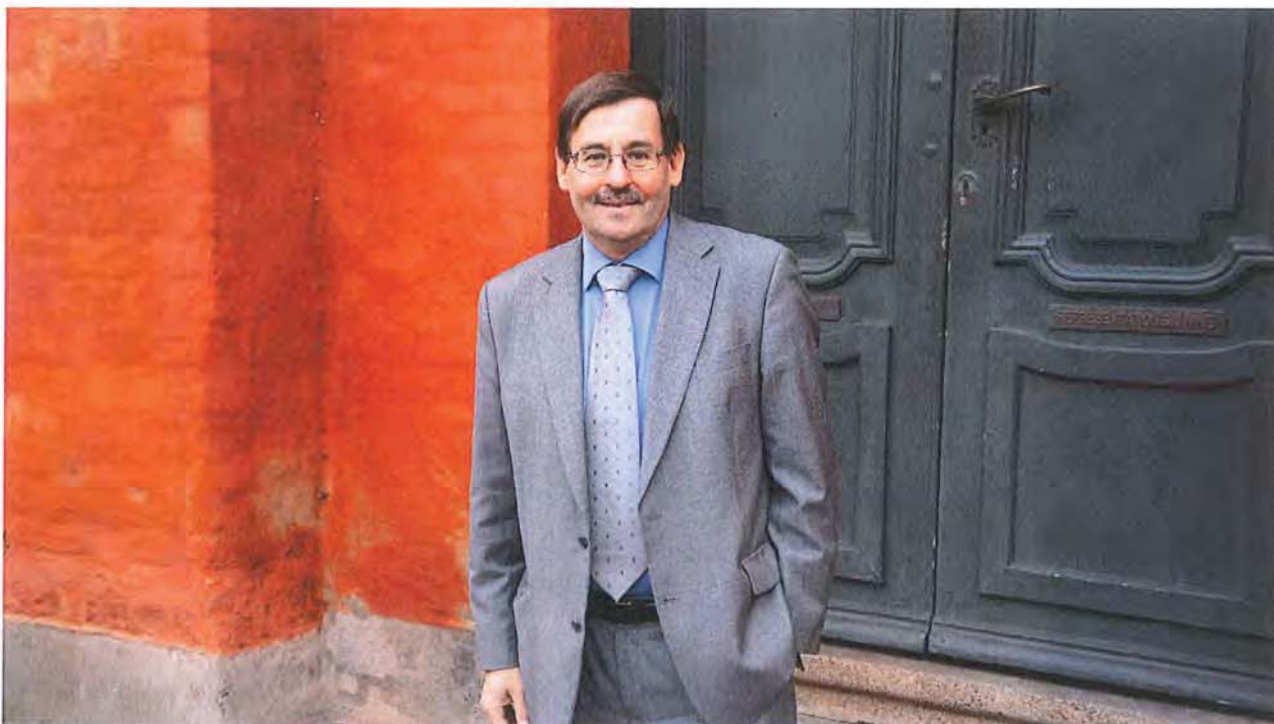
Rapportnummer 2013:21.
ISSN 1101 – 1084
ISRN LSTY-N-M—2013:21—SE

Förord

Vildsvin har nu funnits i Halland under ett par decennier. Ändå pågår det fortfarande en spridning av arten till nya områden. Erfarenheter visar att upplevelsen av de problem som vildsvinen orsakar är som störst där nyetableringar sker. En del i att minska dessa problem handlar kanske därför om att öka kunskapen om detta vilt även i områden där den ännu inte fått fäste.

I områden där vildsvin förekommer uppstår ofta problem med skador på jordbruksgrödor och viltolyckor i trafiken. Förvaltningen av vildsvin är därför framförallt en förvaltning som ska sträva mot att begränsa dessa skador så mycket som är möjligt. Likaså måste en god jaktetik upprätthållas och arten ska behandlas som ett frilevande vilt som naturligt ska få förekomma i vår fauna. Jakten efter vildsvin är betydande och utgör för många jägare en attraktiv jakt. Viltvårdande åtgärder för att gynna vildsvin är därför vanligt förekommande.

En framgångsrik förvaltning kräver lokal samverkan mellan olika intressen och att gemensamma mål formuleras. Lika viktigt är att samverkan sker över relativt stora förvaltningsområden. För att jakt ska kunna påverka den lokala vildsvinsstammen krävs samordning så att den samtidigt kan ske över så många marker som möjligt. Denna regionala förvaltningsplan föreslår att samverkansområdena för vildsvin använder den frivilliga samverkan mellan markägare och jägare som redan finns inom våra älgskötselområden. Den regionala förvaltningsplanen som beslutats av länets Viltförvaltningsdelegation föreslår förutom en förvaltningsstruktur även de mål som en lokal förvaltningen bör enas kring.

Lars-Erik Lövdén
Landshövding

Innehåll

Syfte	4
Lokal förvaltning i samverkan	4
Utbildning	4
Utfodring en nyckelfråga	5
Mål inom lokal förvaltning	5
Inventering	5
IT-stöd	5
Skyddsjaksgrupper	6
Länsstyrelsens ansvar	6
Förvaltning av vildsvin enligt jaktlagarna	7
Förvaltning av vildsvin enligt hänsynsregler	8
Regional förvaltningsplan	9
- Mål t.o.m 2016	9
- Mål t.o.m 2020	9
Uppföljning/utvärdering	9
Bilaga 1	10
Upplåtelseavtal	10
Bilaga 2	11
Jaktformer	11
Åteljakt	11
Fällfångst	11
Drevjakt	11
Hundar i jakten	12
Eftersök	12

Syfte

- Att uppnå en kontrollerad populationsutveckling.
- Att anpassa förvaltningen efter lokala förutsättningar
- Att lantbrukares val av gröda och produktionsinriktning inte påverkas
- Att antalet vildsvinsolyckor i trafiken minimeras
- Att förvaltningen ska grundas på ett adaptivt förhållningssätt med, så långt möjligt, mätbara parametrar vad gäller populationsutveckling, avskjutning och skadenivåer

Lokal förvaltning i samverkan

Vildsvinsförvaltningen i Sverige leds, till skillnad från älgförvaltningen, inte av myndigheter men bör liksom denna tillämpa en adaptiv förvaltning^{1,2}. Forskning inom viltförvaltning visar entydigt på att både målformulering och adaptiv förvaltning är förutsättningar för att lyckas. Framförallt gäller detta när förvaltningen inriktas mot ett vilt som är förknippat med någon form av konflikt. Länsstyrelsens uppgift blir då att på olika sätt främja samverkan mellan olika parter i samhället.

Då vildsvinen rör sig över stora områden varje dygn³ krävs det ett nära samarbete mellan alla berörda parter. Att förvalta en ”egen” vildsvinsstam kräver ett stort område och sett till den halländska ägostrukturen med sitt småbrutna landskap, ställer det höga krav på samverkan. Ett samverkansområde bör minst vara av en sådan storlek att det med gemensamma åtgärder ska vara möjligt att reglera antalet vildsvin och den skada de åstadkommer utifrån de målsättningar som finns inom jordbruket, men ändå kunna ha ett jaktutbyte som tillfredsställer jägarna. För att kunna utnyttja vildsvinen som en resurs som kan vara konstant över tiden bör ett samverkansområde vara minst 5 000 hektar⁴. Länsstyrelsen föreslår att den jaktsamverkan som redan finns mellan markägare och jägare inom befintliga älgskötselområden ska utgöra den grund inom vilken även vildsvinen kan förvaltas. Den grupp som leder samverkansområdet bör utses av markägar-, jordbruks- och jägarorganisationerna. Detta innebär att de som leder samverkansområdet för vildsvin inte nödvändigtvis är samma personer som leder älgförvaltningen.

Jägare tillsammans med markägare och jordbrukare måste föra en fortlöpande dialog så att vildsvinsstammen och skadorna kan hållas på en sådan nivå så att de flesta är nöjda. För att underlätta samarbete bör arrende- och upplåtelseavtal reglera hur problematiken med vildsvin bör hanteras.

Utbildning

Det är viktigt med en gemensam utbildningsplattform för jägare och markägare. Detta ger en samsyn om hur djuren, jakten och lantbruksproduktionen fungerar och vad som är rimliga avvägningar. Det är därför ytterst angeläget att den överenskommelse som fanns 2009 mellan ett stort antal organisationer ”Vildsvinsförvaltning i samverkan” snarast uppdateras och kommer till användning i förvaltningen.

För att en vildsvinsförvaltning ska lyckas krävs att det finns intresserade och kunniga personer som leder arbetet. Gruppen bör vara lyhörd kring alla de intressen som påverkas av förekomst av

1 Johnson, F., Williams, K. 1999. Protocol and practice in the adaptive management of waterfowl harvest. *Conservation Ecology* 3(1):8.

2 Groom, M.K., Meffe, G.K., Carroll, C.R. 2006. *Principles of Conservation Biology*. 3rd ed. Sinauer, Sunderland. Sid. 351, 481-482

3 Jonas Lemel, Johan Truvé & Bo Söderberg. 2003. *Wildlife Biology*, 9 Suppl.1

4 Johan Truvé, muntl.

vildsvin och beaktar detta i en lokal förvaltningsplan. För att förvaltningsgruppen ska få legitimitet kan det vara av betydelse att gruppen består av personer som representerar olika intressen samt har en lokal förankring.

Utfodring en nyckelfråga

Eftersom målet i skadedrabbade områden är att reducera populationerna och minska skadeverkningarna av vildsvin rekommenderar Länsstyrelsen att avstå helt från utfodring. Utfodring av vildsvin är en stark påverkande faktor för djurens utbredning och stammens utveckling. Vilket syfte en enskild jakträttsinnehavare än har med sin utfodring/åtel (komma åt att skjuta, öka stammen, eller hålla vildsvinen borta från attraktiva grödor) leder den till att den totala tillgängliga fodermängden ökar. Utfodringen kan i vissa områden vara så omfattande att den starkt påverkar vildsvinens reproduktionstakt och även deras naturliga årscykel.

Mål inom lokal förvaltning

Målen ska inriktas mot att vara direkt mätbara t.ex. antal vildsvin, areal skadad gröda, antal trafikolyckor, m.fl. När det inte går att ha direkt mätbara mål kan de mätas indirekt genom ett index eller en indikator. Eftersom vildsvinsförvaltning främst inriktar sig mot antalet vildsvin är populationsutvecklingen av största betydelse. Tyvärr saknas det idag metoder för att beräkna antalet vildsvin men det finns indirekta metoder som mäter förändringar i vildsvinsstammen. Sådan metod bör därför alltid ingå för att utvärdera om förvaltningsåtgärderna påverkar antalet vildsvin i rätt riktning.

Mål som anger ”lagom, naturligt, minimeras” är subjektiva och uppfattas olika av olika personer. Sådana mål ska inte användas eftersom de inte kan utvärderas av andra.

Inventering

För att skatta förändringar i vildsvinsstammen har man från Jägareförbundet Halland tagit initiativ till ett observationssystem av vildsvinen (Vildsvinsobs) som bygger på samma princip som Älgobs. Jägare räknar de vildsvin som observeras de första jaktdagarna under älgjakten. Denna vildsvinsobservation visar redan att normala vintrar i kombination med en gynnsam födotillgång ger stammen en rejäl knuff framåt. Samtidigt ser man hur svåra vintrar har den effekten att stammen kan minska kraftigt. Den största andelen djur som dör är unga vildsvin/kultingar. Resultatet är inte oväntat, det intressanta är att metoden lyckats uppmäta och följa förändringarna. Denna metod är ett pilotprojekt i Halland som efter några år kommer att ge en indikation på hur stammen fluktuerar över tiden. Svårigheten hittills har varit att få ett tillräckligt stort deltagande. För att lyckas få ett inventeringsunderlag inom t.ex ett älgskötselområde krävs ett stort deltagande. Resultat och sammanställningar av inventeringen redovisas idag på Jägareförbundet Hallands hemsida. Det saknas idag tillförlitliga inventeringsmetoder för att kunna bedöma antalet individer inom ett område så som sker t.ex. med älgstammen.

IT-stöd

För att samordna information och göra den tillgänglig för alla bör information samlas i en gemensam databas. Ett bra rapporteringssystem för vildsvinsskador och avskjutning kännetecknas av att det är enkelt och lättillgängligt. Förslag har framförts om att fram en enkel applikation i mobiltelefonen där jordbrukare snabbt och enkelt kan dokumentera skador och rapportera till databasen. Det är få som räknar med att få någon ekonomisk ersättning och därför kan det inte förväntas att det läggs mycket tid på att rapportera skador.

I Halland har Vildsvinsklubben Ekonomisk Förening⁵ använt sig av en jaktdatabas⁶ som presenterar informationen på ett lättillgängligt sätt. En motsvarande databas bör finnas för samtliga områden som bedriver vildsvinsförvaltning i samverkan. En gemensam lägesbeskrivning kring vildsvinen är ofta en förutsättning för förvaltarna för att få acceptans för genomförandet av sina rekommendationer. Likaså är en aktuell lägesbeskrivning en viktig förutsättning för att få förvaltare att agera i god tid.

Skyddsjaksgrupper

Inom varje samverkansområde bör en grupp jägare utses för att ingå i en skyddsjaksgrupp. Deras främsta uppgift är att skyndsamt och kunnigt kunna bistå markägare/jordbrukare med jaktliga åtgärder för att förhindra pågående skada på gröda eller odling. Markägare/jakträttsinnehavare har det huvudsakliga ansvaret för att allvarlig skada inte ska uppstå. Om skada uppstår trots att tillräckliga skadeförebyggande åtgärder vidtagits och trots att stor jaktansträngning skett på fastigheten bör skyddsjaksgruppen kunna bistå. De skyddsjägare som ska ingå i gruppen bör utses av ledningen för samverkansområdet. Skyddsjaksgruppen bör kunna kontaktas direkt av den markägare/jordbrukare som behöver hjälp. Länsstyrelsen bör underlätta för skyddsjägare inom gruppen att få tillstånd om undantag från jaktförordningen för att underlätta och effektivisera skyddsjakten. Markägare bör i sina jakträttsavtal underlätta för skyddsjaksgruppen att kunna bedriva skyddsjakt på fastigheten.

Länsstyrelsens ansvar

Viltförvaltningsdelegationen ska besluta om övergripande riktlinjer för skötsel av vildsvinsstammarna⁷. I Länsstyrelsens regleringsbrev anges att en regional förvaltningsplan ska tas fram. Länsstyrelsens ansvar i övrigt beträffande vildsvin är reglerat i jaktlagen, jaktförordningen samt viltskadeförordningen. Eftersom vildsvin betraktas som ett jaktbart vilt med en exceptionellt lång jakttid är möjligheterna för staten att betala ut ersättning vid skada mycket begränsad⁸. Om skada uppstår eller om det finns en uppenbar risk för betydande ekonomisk skada på t.ex. grödor kan markägaren/jakträttsinnehavaren ansöka om skyddsjakt hos länsstyrelsen. Länsstyrelsen kan efter ansökan bevilja tillstånd till jaktmedel som annars inte är tillåtna. Främst handlar det då om att få lov att använda rörlig belysning eller elektroniska bildförstärkare ("mörkersikten") vid jakt. För användandet av laserpekare/lasersikten krävs även tillstånd från Strålsäkerhetsmyndigheten. Tillstånd kan i särskilda fall även beröra användandet av motorfordon vid jakt. Länsstyrelsens allra yttersta möjlighet för att lösa allvarliga problemsituationer är myndighetsbeslut om jakt. Om det på grund av ett viltbestånds storlek finns påtagliga risker för trafikolyckor eller för allvarliga skador av vilt, får länsstyrelsen enligt 7 § Jaktlagen (1987:259) besluta om jakt för att förebygga eller minska dessa risker.

Denna jakt kan tilldelas särskilt utsedda jägare och får ske trots att markägaren motsäger sig detta. Ett sådant beslut innebär en stor inskränkning av de rättigheter som följer av äganderätten. Länsstyrelsen kommer enbart att använda denna möjlighet då inga andra åtgärder bedöms tillräckliga.

Jaktbart vilt som kan orsaka skada ska i första hand regleras med jakt enligt de bestämmelser som gäller under allmän jakttid i jaktförordningen. Om markägaren/jakträttsinnehavaren trots stor jaktansträngning inte kan minska en omfattande skada eller risken att en omfattande skada kan inträffa kan skyddsjakt med särskilda medel beviljas. Innan en sådan ansökan kan beviljas ska den

5 <http://www.vildsvinsklubben.se/>

6 <http://www.naturforvaltning.se/vildsvinsbas/>

7 SFS (2009:1474) 3 §

8 Viltskadeförordning, SFS (2001:724) 11 §

sökande redogöra för hur jakten har bedrivits. Om det på fastigheten eller i dess omedelbara närhet finns anordningar som försvårar möjligheterna att begränsa antalet vildsvin, exempel på sådana anordningar är utfodringsplatser, kan länsstyrelsen föreslå att dessa ska avlägsnas som en första åtgärd innan tillstånd kan meddelas. Naturvårdsverket har meddelat riktlinjer⁹ för i vilka fall länsstyrelsen bör besluta om tillstånd.

Förvaltning av vildsvin enligt jaktlagarna

Viltet ska vårdas i syfte att bevara de viltarter som tillhör landets viltbestånd och de fågelarter som tillfälligt förekommer naturligt i landet, och att främja en med hänsyn till allmänna och enskilda intressen lämplig utveckling av viltstammarna. I viltvården ingår att genom särskilda åtgärder sörja för att viltet får skydd och stöd och att anpassa jakten efter tillgången på vilt. För att åtgärderna utförs och anpassningen sker svarar markägaren och jakträttshavaren. Även den som bor på gård eller har en trädgård men som saknar jakträtt har rätt att där jaga vildsvin under den tid som följer av jaktförordningen. Alla vuxna djur får jagas 16 april – 15 februari, undantag är att sugga som åtföljs av smågrisar är fredad hela året. Årsunge får jagas under hela året.

Fast belysning som har satts upp i syfte att underlätta jakten får användas vid jakt efter vildsvin vid för ändamålet anordnade åtelplatser för vildsvin (åteljakt). Länsstyrelsen får i det enskilda fallet medge undantag från förbudet att vid jakt använda belysning utöver vad som är tillåtet samt användandet av elektronisk bildförstärkare. Vid jakt får ficklampa eller annan liknande lampa användas:

1. när djuret ska avlivas i samband med jakt med ställande hund,
2. för jakt vid gryt eller lya, eller
3. när ett fångstredskap vittjas.

Naturvårdsverket får meddela föreskrifter om åtling för jakt efter vildsvin vid för ändamålet anordnade åtelplatser för vildsvin (åteljakt). Jakthundar som är lämpade för respektive jaktändamål får användas av jakträttshavaren eller av annan person med jakträttshavarens medgivande vid tillåten jakt och vid jaktränning får användas från den 1 augusti t.o.m. den 31 januari. Vid jakt efter vildsvin ska en hund som är särskilt tränad i att spåra upp skadat vilt kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen. Om det behövs till skydd för viltet eller av annat särskilt skäl, får länsstyrelsen meddela föreskrifter om att hundar som förföljer vilt inte får användas vid jakt efter vildsvin.

Polismyndigheten får låta avliva eller fånga moderlös årsunge av vildsvin.

Har ett vildsvin varit inblandat i en sammanstötning med ett motorfordon, är fordonets förare skyldig att snarast möjligt märka ut olycksplatsen och underrätta närmaste polismyndighet.

Skydds jakt på eget initiativ får bedrivas under hela året för att förebygga skada på mark med jordbruksgrödor eller som används till yrkesmässig trädgårdsodling om djuren där orsakar skada på grödor och odling.

Om det på grund av ett viltbestånds storlek finns påtagliga risker för trafikolyckor eller för allvarliga skador av vilt¹⁰, får länsstyrelsen besluta om jakt för att förebygga eller minska dessa risker. I myndighetens beslut ska bestämmas hur jakten ska bedrivas och om den ska ske genom jakträttshavarens försorg, om han har åtagit sig det, eller genom särskilt utsedda jägare. I beslutet ska också bestämmas hur det ska förfaras med djur som dödas eller fångas vid jakten.

Då bestämmelserna sammanfattas framgår att jakten efter vildsvin är ytterst generös och innebär sällan någon begränsning av artens förvaltning.

⁹ Rekommendationer vid prövning av ansökan om tillstånd att använda bildförstärkande riktmedel samt vägledning för belysning av vildsvinsåtel, PM, Naturvårdsverket, Dnr 104-687-09 Nv

¹⁰ Jaktlag (1987:259) § 7

Förvaltning av vildsvin enligt hänsynsregler

Tänk på etiken!

Vid jakt på vildsvin, liksom vid all övrig jakt, måste etiken och säkerheten sättas i högsätet! Det gäller samma etiska regler vid jakt på vildsvin som på övrigt klövvilt. Hög etik innebär till exempel att endast lossa skott när skytten är säker på en direkt dödande träff. Hög etik är också att använda hundar som inte orsakar onödigt lidande för det jagade viltet. En hög etik kan också innebära att jakten följer de riktlinjer som beslutats inom samverkansområdet.

Regional förvaltningsplan

Mål till år 2016

Kortsiktiga mål är;

- att lokala förvaltningsområden inrättas med älgskötselområden som bas och att dessa minst kommer att omfatta de områden där det identifierats problem som orsakas av vildsvin.
- att lokala förvaltningsgrupper inrättas i samråd mellan markägarnas- och jägarnas organisationer
- att en databas för vildsvinsförvaltning utvecklas för den lokala förvaltningen
- att avrapportering av jaktstatistik förbättras.
- att avrapportering av skador på gröda initieras, främst i områden där skador anses som ett stort problem.
- att snarast lokalisera och reducera lokala förekomster av vildsvin för att minska skadeverkningarna i lantbruk och naturområden, samt att begränsa utfodring i dessa områden till endast åtling för jakt.
- att varje samverkansområde har utsett en skyddsjaksgrupp.
- att snarast lokalisera vägavsnitt med många viltolyckor och reducera lokala förekomster av vildsvin så att viltolyckorna i trafiken minimeras och inte överstiger 100 vildsvinsolyckor/år i länet (de senaste åren har 105 (år 2011) respektive 208 (år 2012) olyckor registrerats).
- att öka kunskapsnivån hos jägare, lantbrukare och markägare samt stimulera till ökad samverkan.

Mål till år 2020

- att i samverkan åstadkomma en kontrollerad populationsutveckling av den halländska vildsvinsstammen, anpassad till lokala förutsättningar.

Uppföljning/utvärdering

Lokala förvaltningsgrupper ska på begäran från länsstyrelsen kunna redovisa och presentera målsättningar samt utfallet av beslut i den lokala vildsvinsförvaltningen. Framgångar likväl som motgångar ska belysas för att öka kunskapen kring förvaltning av vildsvin.

Bilaga 1

Upplåtelseavtal

Ett upplåtelse avtal är en civilrättslig handling som tecknas mellan parter. Utformningen av en sådan handling är ej styrd av myndigheten. Länsstyrelsen vill med dessa exempel bara ge några förslag på hur ett sådant avtal kan se ut och vilka delar som bör beaktas. Nedan är länkar till de jakträttsavtal som de stora medlemsorganisationerna har tagit fram.

Lantbrukarnas Riksförbund

<http://www.lrf.se/Medlem/Politik--Paverkan/Jakt--fiske/Jaktavtal/>

Svenska Jägareförbundet - Halland

<http://www.hallajakt.se/kontrakt.htm>

Bilaga 2

Jaktformer

Åteljakt

Åteljakt är ett av de viktigaste instrumenten. Flera av de förvaltningsmodeller som används bygger på att huvuddelen av avskjutningen sker vid åtlar. Åteljakten kan bedrivas under hela året, vilket innebär att en tillräcklig avskjutning kan uppnås. Tänk dock på att vuxna vildsvin är fredade under en del av året och att förande sugga eller sugga med dragna spenar alltid är fredad.

Man ska inte anlägga åtlar allt för nära jaktgräns eller större vägar. Åtling nära jaktgränsen innebär ett brott mot Jaktlagens 34 paragraf om olovligt lockande av vilt från annans mark. Man bör därför inte lägga en åtel närmare än 200 meter från jaktgränsen om man inte har kommit överens med jaktgrannen om detta. Det gäller att vara rädd om grannsämjan.

Det primära syftet med en åtel är att jaga vildsvinen. Använd attraktivt naturligt foder, som majs, foderärter, spannmål, men sprid det sparsamt och gärna över en stor yta! Syftet är att få vildsvinen att uppehålla sig där en lång tid och sprida ut sig. Det är bra att ha en timerstyrd foderspridare eller en hålförsedd tunna. Då behöver man inte sprida mer än något/några kilo foder per dygn för att uppnå sitt syfte. Om man lägger ut rotfrukter, frukt eller grönsaker bör mängderna inte vara större än att det konsumeras inom något dygn.

Anlägg åteln nära skyddande vegetation, så vildsvinen vågar sig ut. Det är en fördel om åteln ligger så att den blir belyst av månljus samt att bakgrunden eller underlaget är ljus. Skjutplatsen anläggs 30 – 50 meter från åteln, i lä av den förhärskande vindriktningen och vildsvinens växlar. Det är en fördel om man har månskenet i ryggen. Det är en god idé att bygga en koja att sitta i vid vakjakten. Även vid åteljakt bör jägaren inrikta sig på att skjuta ett av de mindre vildsvinen i flocken. Tänk på att suggor kan lämna sina kultingar för att gå till en åtel. Det är alltså långt ifrån säkert att ett ensamt vildsvin är en galt.

Fällfångst

Med en stadigt ökande stam av vildsvin har frågan om fällfångst aktualiserats. Fällfångst kan utgöra ett alternativ till jakten på vildsvin, men bör om den används mera ses som ett komplement än en huvudsaklig jaktmetod. Det kan konstateras att kunskap i Sverige om hur vildsvinsfångst skall bedrivas, jaktmetoden, djurens reaktion och eventuella stress och skador, fällornas selektivitet, samt klimatologiska förutsättningar är otillräcklig. Naturvårdsverket är den myndighet som typgodkänner fällor och utfärda bestämmelser kring dess användning. Eftersom fälltyper ständigt kan utvärderas måste varje användare kontrollera om fällan är typgodkänd för vildsvin innan den gillras. Aktuell information kan hämtas från Naturvårdsverkets hemsida.

Drevjakt

Ett problem vid drevjakt är att vildsvinen ofta kommer snabbt springande i pass, gärna i tät flock. Detta innebär svårigheter för passkytten att identifiera skjutbara djur samt att avge säkra skott. Dessa problem blir än större om hundarna ligger tätt i hasorna på vildsvinen. När det kommer flera vildsvin i pass bör jägaren inrikta sig på att skjuta ett av de mindre vildsvinen. I annat fall är risken stor att skjuta ledarsuggan. Ledarsuggan kommer ofta först i gruppen. En bra regel är också att inte skjuta på ett nytt vildsvin innan det första är konstaterat dödligt träffat.

Det är således angeläget att organisera jakten med hund så att vildsvinen kommer lugnt i pass. Ett bra sätt är att hundförarna går in i såten från några olika håll. Det viktiga är att hundarna kompletterar varandra och att hundförarna kan samarbeta. Hundarna släpps en och en. Om den första hunden får upp vildsvin får inte den andra släppas förrän den första hunden försvunnit iväg en bra bit med vildsvinen. Om en annan hund som jobbar med vildsvin kommer i närheten bör

hundarna omedelbart kopplas. Det viktiga är att hundarna inte kommer i lag och eggas varandra till att angripa vildsvinet! Hundföraren måste ha sådan plik på sin hund att den kan kopplas, även mitt under pågående jakt.

Man bör inte lägga passen på öppna ytor som åkerkanter. Där springer vildsvinet oftast fort. Det är bättre att flytta in passet en bit i skogen, till exempel där flera växlar möts. Där kommer vildsvinet ofta i ett lugnare tempo.

Vildsvin är känsliga för störningar och vill ofta byta till ett lugnare område efter en jakt, även om de själva inte varit drivna. Därför kan det vara bra om passkyttarna sitter tysta kvar på pass en stund efter det att hundarna slutat arbeta i såten.

Hundar i jakten

De hundar som skall användas vid vildsvinsjakt måste vara lämpade för denna jakt. De får inte vara för skarpa. Vi måste acceptera att inte alla vildsvin går undan för hundarna vid en jakt. Vilka hundar som är lämpliga för vildsvin är inte lätt att veta i förväg, men det står klart att det är individen snarare än rasen som är avgörande. Man kan konstatera att historiskt inte någon ras, i motsats till många andra specialiserade jakthundraser, avlats fram enbart för vildsvinsjakt. Vilken typ av hund, ställande eller kortdrivande - stötande, som är mest ändamålsenlig avgörs av jaktformen. Flera raser kan lämpa sig för att användas vid vildsvinsjakt. Sådana raser är till exempel kortdrivande/stötande kontinentala raser, flera franska och östeuropeiska drivande raser, samt de nordiska jaktspetsarna. Hittills kan vi konstatera att det i de allra flesta fall är *individens egenskaper* och *inte rasen* som gör en hund lämplig för vildsvinsjakt. Däremot kan man tänka sig att man över tid och genom inriktad avel, kan skapa för ändamålet mer homogena och därmed lämpade raser.

De hundar som skall användas vid vildsvinsjakt bör, genom anlagstest eller på annat sätt, visa att de är lämpliga. Hundar som biter i friska vildsvin kan aldrig accepteras vid jakt! Däremot kan dessa hundar ofta användas vid eftersök. Överskarpa hundar och s.k. "packjakt" är direkt olämpliga inslag i vildsvinsjakten. Hundarna ska ha ett sådant arbetssätt att de själva uppsöker vildsvinet samt driver och/eller ställer dem.

Hundföraren spelar en viktig roll i jakten med hund. Dennes agerande måste utgå från etik och erfarenhet i kombination med jaktledarens instruktioner. Hundföraren måste:

- Veta syftet med hundanvändningen
- Veta vilka hundar som släpps i såten samtidigt
- Klart och tydligt tala om på radio när man går in på ett ståndskall
- Avgöra om man skall släppa sin hund eller "hålla den inne" vid olika situationer
- Vara beredd att koppla sin hund om det finns risk för samjakt/koppeljakt i ett markavsnitt

Eftersök

När det gäller eftersök på vildsvin krävs speciell kompetens och vanligt är att eftersökspatrullen består av två hundar som kompletterar varandra. En hund som vid jakt/jaktprov eller lämplighetstest bedöms att vara alltför skarp kan mycket väl vara lämpad för att ingå i ett eftersöksekipage.